

ליה אחי מלא קוממלא דידכו ודחי עשרת אלפי
כברי בספא ידי, והיינו משום דלפי דעת
הראב"ד (הל' מאכלות אסורות שם) אף בחוץ לארץ
אמרינן יש לכל ישראל חזקת כשרות, ועל כן
בכל מקום מחשבה טובה מנרף למעשה וניולו
מיד המן, עכ"ד ודפח"ת.

והנה איתא בגמרא (עירובין יג:) שתי שנים
ומחנה נחלקו בית שמאי ובית הלל,
הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר
משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא
יותר משלא נברא, נמנו וגמרו נוח לו לאדם
שלא נברא יותר משנברא, וביאר זקני
המהרש"א בחידושי אגדות (מכות כג:) נמנו
וגמרו, דהיינו שמנו מגין המצוות, ורבו הללוין
שהן שס"ה על העשין שהם רמ"ת, ואם כן
קרוב האדם להפסד ורחוק משכר, ולכן הסכימו
וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא,
עכ"ד. והקשו המפרשים הלא מפי עליון לא
תלא הרעות, והיאך יתכן שברא את האדם קרוב
אל ההפסד ורחוק מן השכר. ומתאמר זה
משמיה דהרה"ק הרבי ר' שמעלקא
מניקלשבורג זי"ע (הובא בהקדמת הספר נזיר השם)
על פי מה שאמרו חז"ל מחשבה טובה הקב"ה
מנרפה למעשה מחשבה רעה אין הקב"ה
מנרפה למעשה, ולפי זה אלל קיום מצות עשה
יש שני פעמים רמ"ת, פעם אחת על המעשה
ופעם אחת על המחשבה, מה שאין כן בלא
תעשה לא נחשב רק המעשה, ואם כן שוב קרוב
השכר יותר מן ההפסד, עכ"ד.

ובבן נשעה שאנחנו קוראין את המגילה
וסיפור הנס שעשה ה' לאבותינו בימי
מרדכי ואסתר, אנו למדים שנחשב להם לישראל
כאילו קיימו בפועל הנפת העומר וגם בחוץ
לארץ הקב"ה מנרף המחשבה טובה למעשה
ומחשבה רעה אינו מנרף, ומזה אנו זוכים

להתוודע גודל הטובה כמה שבראנו היוצר
בראשית לכבודו, ועל כן כדאי היא יצירתנו
בעולם הזה בשביל קיום מצות קריאת המגילה,
שהרי נוח לו לאדם שנברא משלא נברא, כי
קרוב הדבר לשכר ורחוק מן ההפסד. (ליל א)

*

ענין הריקודין בימי הפורים

יג] בתב רבינו המהר"ם מרוטנבורג זללה"ה
בקונטרס טעמי מסורת המקרא (פ'
נשא) על הכתוב (במדבר ז יז) ולזבח השלמים זקור
שנים אילים חמשה עתודים חמשה כבשים בני
שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב, עתודים
דנחשון מלא (בוי"ד), וכתבו במסורת שאין יותר,
וחד (אסתר ח יג) להיות היהודים עתודים כתיב
(בוי"ד) ועתידים קרינן (בשני יודי"ן), לפי
שמרדכי היה מלך אחד מיהודה כדאיתא
במגילה (דף יב:), והוי"ו של עתידים יש לה כמין
קרניים ומשונה משאר ווי"ן, לומר שהיהודים
יש להיות בפורים כעתודים לשמוח ולקפוח,
עכ"ל. ומדבריו אנו למדים כי יש לשמוח
בפורים ורקוד ולקפוח כעתודים צריקודין של
שמחה, וענין הקפילה בימי הפורים מבואר גם
בדברי רש"י"ל במסכת סנהדרין (דף סד: ד"ה רבא
אמר) קופץ צרגליו, כדרך שהתינוקות קופצין
בימי הפורים. והנה התינוקות כל ימי השנה
מחננים מהקפילה, וכדקי"ל (אר"ח סי' ש"א)
בחורים המחננים בקפילתם ובמרוצתם מותר
להם לרוץ בשבת, אך מדברי רש"י שקופצים
בימי הפורים, נראה שיש ענין מיוחדת לזה בימי
הפורים, ולריך ביאור קפילה זו מה טיבה. גם
נריך ביאור למה רמוז זה בקרבנות דנחשון
דוקא.

וי"ל על פי מה שפירש הגאון רבי לעמיל
זללה"ה (חוט המשולש פ' דברים) מאמר

הכתוב (תהלים קלז א) על נהרות צבל שם ישצנו גם בכינו בזכרינו את ליון, וקשה למה צבו על החורבן דווקא אלל הים, ועוד דחינת ג"ס אין לו שחר, אכן איתא במדרש (איכ"ר פ"ב ס"ז) גדול כים שצרך מי ירפא לך, מי שירפא שצרו של ים הוא ירפא לך, והוא תמוה. אך ביאור הדבר על פי מה דאיתא במדרש (הובא ברבינו בחיי פ' ויקרא) שמים התחתונים היו צוכים על שנתרחקו משכינת עוזו, ופייסם השי"ת שיקחו מהם ניסוך המים בחג ומלח על הקרבנות. ולפי זה בזמן החורבן שנתצטל מהם הפיוס ודאי חזרו המים לזכות כמקדם, וזהו הכוונה מי שירפא שצרו של ים הוא ירפא לך, כי רפואה אחת להם שיצנה בית המקדש. וזה שאמר הכתוב על נהרות צבל שם ישצנו, וכשראינו שצבו המים על שצרב, ג"ס בכינו אנחנו עמהם כי שצר אחד לנו, עכ"ד ודפח"ת.

והוסיף על זה כ"ק אמו"ר שליט"א בחידושי תורה (לשמחת תורה עמוד שט) משמיה דמרן דו"ו זללה"ה שזהו ענין הריקודין בשמחת תורה, שאנו מנשאים עצמינו בחדוותא קדישא להתעורר על ידי זה ולהשתוקק ולבקש להתקרב אל ה', בצחינת אגן צעיגן למהוי קמי מלכא, עבדה"ק.

והאומנם כי זהו מחוצת כל אחד שישתוקק תמיד להתקרב אל ה' ולעצדו באהבה, אמנם דא עקא כי במשך ימי השנה האדם טרוד הוא בהבלי העולם השפל הזה ולכן חושב צנפשו כי רחוק הוא מאוד ממדריגה זו ואינו מתנשא עצמו להתקרב אל ה', אלל בהגיע ימי הפורים ומקיים האדם מצות משחה ושמחה אז זוכה שיקויים בו מצוות חו"ל (מגילה ז:) מיחייב איגש לצסומי צפוריא עד ללא ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי,

שמגדל אור קדושת יום הפורים דעמו מתצטס ומרצה לצפות לה', ואינו יודע עוד חילוק ונפקא מינה אם באמת נחשב הוא לצדיק (בחינת ברוך מרדכי) או להאדם השפל (בחינת ארור המן), ומתוך כך כל גופו מתרומם מאליו ורוקד בשמחה ובקפיצה לפני אל חי, צכוונה ובתפילה אגן צעיגן למהוי קמי מלכא.

ולבך נמסר במסורה, בקרבנות דנחשון נאמר עתודים מלא צו"ו, ואידך להיות היהודים עתודים ליום הזה, כלומר שהיהודים יש להיות צפורים בעתודים לשמות ולקפון, כי אמרו חו"ל (סוטה לו.) קפץ נחשון צן עמינדב וירד לים תחלה, ולכן כיון שהוא עצד את ה' במדריגה זו, שקפץ במסירת נפש על קדושת השם בצחינת אגן צעיגן למהוי קמי מלכא, על כן רמוז אללו עבודת היום של ימי הפורים, שכל איש אשר צטס ישראל יכונה צריך להתנשא ולהתרומם בצחינת אגן צעיגן למהוי קמי מלכא.

ועל דבר זה נאמר בקריאה דיומא (שמות יז יא) והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל, ואמחו"ל (ראש השנה כט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלל לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאציהם שצטמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים. כי משה רעיא מהימנא קדישא הרים את ידיו כלפי מעלה והיה מכויין בזה על מחיית שמו של עמלק ולהתקרב עצמו לעבודתו ית"ש, בצחינת אגן צעיגן למהוי קמי מלכא, ועל ידי זה היו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאציהם שצטמים, להתקרב אל מקום משכן שכינת עוזו צטמים ליהוי קמי מלכא, ובכח זה זכו להתגבר על עמלק.

צורת התקופה

ובדרך זה יש ליתן טוב טעם למנהג ישראל
לאכול ציום הפורים המאכל נאנ"ט,
והוא לרמוז על עבודת היום צפורים, להתרומם
דעתנו ולהתלהב נפשינו לשמוח ולקפץ

* * *

ולהשתוקק להתקרב אל ה', ולבקש ולהתחנן אמן
בעינין למהו קמי מלכא. (ליל ב)

אח"כ 1234567

פרשת תשא

אח"כ 1234567

אח"כ 1234567

וידבר ה' אל משה לאמר, כי תשא את
ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו
איש בופר נפשו לה' בפקוד אותם וגו' זה
יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל
בשקל הקודש, איתא צירושלמי (שקלים פ"א
ה"ג) כל דעצר צימא יתן. ויש להבין מה ענין
קריעת ים סוף למחצית השקל.

(ב) במס' מגילה (דף יג:) אמר ריש לקיש, גלוי
וידוע לפני מי שאמר והיה העולם
שעמיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך
הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן (שקלים ב.)
באחד באדר משמיעין על השקלים. וראוי להבין
צמה היה יפה כוחם של שקלי ישראל לדחות
גזירתו של המן.

(ג) במדרש תנחומא (ס"ד), כי תשא את
ראש בני ישראל, זה שאמר
הכתוב (תהלים ג ד) ואתה ה' מגן צעדי כבודי
ומרים ראשי, אמרו ישראל רבון העולם כבודי,
שהשרית שכינתך בתוכינו ואמרת (שמות כה ח)
ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ומרים ראשי,
תחת שהיינו חייבין לך הרמת ראש (במעשה
העגל), נתת לנו תלוי ראש על ידי משה שנאמר
כי תשא את ראש. ונריך ציבור.

(ד) עוד איתא במדרש תנחומא (ס"ז) אמר רבי
יוסי בר חנינא, רמזו שהוא עתיד

לקרב ראשון של שבטים לשכינה, ואיתא זה
ראובן שנאמר (דברים לג ו) יחי ראובן ואל ימות,
וזהו כי תשא את ראש בני ישראל, ראשון של
שבטים. ונריך ציבור מה שייכות ענין זו לכאן.

ואפשר לומר בהקדם דברי מרן דו"ז זללה"ה
בתידושי תורה (לאחרון של פסח עמוד

פז) לבאר מה שאמרו חז"ל (ילקוט בשלח רמז)
וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, מתים
אינו אומר אלא מת, מתים ולא מתים. ולכאורה
אינו מובן מה הצורך בנס הזה. אך ציבור הענין
על פי דברי הרה"ק העטרת לבי מוידוטשוב
זי"ע (הובא בזוהר חי פ' ויגש) על הכתוב (בראשית
מז יד) וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ
מצרים ובארץ כנען בשער אשר הם שוברים,
דמבואר בגמרא (עבודה זרה מג.) שגם על
המטבעות חיישינן לעבודה זרה, ואם כן היה
אסור ליוסף ללקחם עד שיצטלם הנכרי, דישראל
אינו מצטלם עבודה זרה של נכרי (עבודה זרה נב:),
וזה שאמר בשער אשר הם שוברים, שהם עצמם
היו משברים ומצטלים את העבודה זרה, עכ"ד.
וכמו כן ברכוש מצרים הוצרכו המצריים בעצמם
לצטל העבודה זרה שהיה חקוק עליהם, ועל כן
אחרי קריעת ים סוף נשארו חיים ולא מתו
לגמרי, כדי שיצטלו הם בעצמם את אלוהיהם
ויוכלו בני ישראל להנות מהם, עכ"ד ודפח"ת.